Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Startbijeenkomst lokale coalities **Kansrijke Start**

11 april 2019

Op 11 april vond de startbijeenkomst lokale coalities Kansrijke Start plaats. Tijdens deze bijeenkomst stond het belang van een kansrijke start en het vormen van lokale coalities daarbij centraal. Gemeenten en hun (aankomende) lokale partners kregen informatie over het actieprogramma Kansrijke Start en het stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start.

In dit beeldverslag kijken we terug op een bruisende bijeenkomst.

‘Bouwen aan lokale coalities’

Veel partijen kunnen eraan bijdragen dat de eerste zeer bepalende levensfase van kinderen zo kansrijk mogelijk verloopt. Zowel professionals uit het medische als uit het sociale domein. Hoe verbind je al die verschillende partijen met elkaar om ervoor te zorgen dat alle kinderen zo veel mogelijk de kans krijgen op een gezonde ontwikkeling? Dat was de centrale vraag tijdens de startbijeenkomst lokale coalities Kansrijke Start. Meer dan 250 geïnteresseerden van ruim 100 gemeenten kwamen bij elkaar in het Spoorwegmuseum in Utrecht. Ze lieten zich inspireren met kennis en ervaring uit gemeenten die al langer bouwen aan lokale coalities voor een kansrijke start.

‘Positieve energie’

‘De kinderen hier in het Spoorwegmuseum hebben een heerlijke dag. Dat is natuurlijk wat we voor alle kinderen willen: dat ze in volledige onbezorgdheid hun dagen kunnen doorbrengen. Er is ongelofelijk veel positieve energie om met elkaar die kansrijke start te realiseren.’

Simone van Trier, dagvoorzitter

‘Een goede start beïnvloedt meer dan gezondheid’

‘Een valse start heeft enorme gevolgen, niet alleen voor je gezondheid, maar ook voor je functioneren in het latere leven. Het bepaalt onder andere je voedselvoorkeuren, je verslavingsrisico en je mentale gezondheid en kan later zelfs van invloed zijn op een hoger ziekteverzuim en groter risico op crimineel gedrag. Een goede start is dan ook van belang voor een goede groei, ontwikkeling en leerprestaties van een kind.’

Tessa Roseboom, hoogleraar Vroege Ontwikkeling en Gezondheid (UvA, Amsterdam UMC)

Download hier de presentatie

‘Postcode belangrijker dan genen?’

‘Het verkleinen van de enorme regionale en lokale verschillen in babysterfte is een nieuwe maatschappelijke uitdaging. Armoede blijkt een enorm bepalende factor te zijn voor extra risico’s op een minder goede zwangerschap. Je postcode is misschien wel belangrijker voor je gezondheid en een goede start dan je genen.’
‘Ook in de preconceptiezorg liggen veel kansen om mensen op tijd, voorafgaand aan de zwangerschap, te bereiken.’

Eric Steegers, hoogleraar Verloskunde en Gynaecologie (Erasmus MC, Rotterdam)

Download hier de presentatie

‘Pak de regie!’

‘Het succes van het actieprogramma Kansrijke Start staat of valt met de mate waarin we met elkaar in staat zijn om te komen tot effectieve lokale coalities. Het is van belang dat in elke gemeente iemand de regie neemt om de partijen bij elkaar te brengen en om te komen tot goed georganiseerde ketenafspraken.’

Nicole van Loy, ministerie van VWS/Actieprogramma Kansrijke Start

‘Vraag gestuurd’

‘Vanuit het stimuleringsprogramma komen adviseurs van Pharos naar gemeenten toe naar vraag en behoefte. Pharos ondersteunt gemeenten bij wat zij nodig hebben als het gaat om het bouwen of versterken van lokale coalities. Pharos kan bijvoorbeeld helpen met het maken van een startfoto en duiding geven aan lokale cijfers. Maar ook de balans opmaken: Waar sta je als gemeente? Wat gaat al goed en waar zitten nog lacunes in de gezamenlijke aanpak? Welke partners heb je nodig in een lokale coalitie en hoe kun je de samenwerking versterken? We kunnen ook bijeenkomsten begeleiden waarin ambities worden geformuleerd of op uitvoeringsniveau concrete afspraken worden gemaakt. Gemeenten neem contact met ons op, dan komen we naar jullie toe!’

Daphne Ketelaars, Stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

Contact Pharos:
kansrijkestart@pharos.nl
030 – 234 98 00

‘Netwerken en uitwisselen’

Tijdens de lunch was er gelegenheid te netwerken en elkaars ervaringen te horen. Pharos organiseert vanuit het stimuleringsprogramma verschillende regionale en landelijke bijeenkomsten om gemeenten met elkaar in contact te brengen en kennis uit te wisselen. Wilt u meer weten? Lees ook:

- *Stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start*
- *Factsheet Kansrijke Start*

In gesprek met...

Hugo de Jonge, minister van VWS

‘Lokale coalities: kern van de aanpak’

‘Er valt gigantisch veel winst te behalen. We weten veel meer over wat een start kansrijk maakt, en wat een valse start is. We weten veel meer over nut en noodzaak van samenwerking tussen het sociale en medische domein als het gaat om de hele geboorteketen. En we hebben te maken met professionals die heel gedreven zijn om het anders en beter te doen.’

‘Vaak is de verloskundige een van de eersten die ziet dat een gezin meer ondersteuning nodig heeft. Bijvoorbeeld omdat er veel stress is, omdat er sprake is van een slechte woonsituatie of een ongezond leefpatroon. Maar de verloskundig zorgverlener heeft alleen de gereedschapskist van de medicus op tafel staan, terwijl er nog zo veel andere vormen van ondersteuning zijn. Belangrijk is dat zij weten waar die ondersteuning te vinden is en hoe deze te organiseren, zodat ouders goed geholpen kunnen worden.’

‘Wacht niet op wetswijziging’

‘Kwetsbare gezinnen hebben soms al tijdens de zwangerschap hulp en ondersteuning nodig. Ik denk dat tijdens een prenataal huisbezoek heel goed vastgesteld kan worden wat een gezin nodig heeft. Ik weet dat meerdere gemeenten al prenatale huisbezoeken inzetten. We gaan de wet aanpassen op dit punt. Maar lokale coalities kunnen dit natuurlijk al oppakken vooruitlopend op die wetswijziging.’

‘Wethouders sleutel voor succes’

‘De allersnelste weg naar succes is als een wethouder alle partijen aan tafel uitnodigt om gezamenlijk te kijken wat nodig is om samen een goede aanpak te ontwikkelen. De kern daarvan bestaat uit lokale coalities van enthousiaste wethouders, verloskundig zorgverleners, jeugdgezondheidszorgprofessionals en anderen die nodig zijn voor een goede ketenaanpak.’

‘Wat ik hoop is dat op lokaal niveau partijen uit het medische en sociale domein bij elkaar gaan zitten onder regie van de gemeenten, om gezamenlijk het hele traject van ondersteuning aan ouders voor, tijdens en na de zwangerschap opnieuw vorm te geven.’

In gesprek met...

Jet, moeder van Jackson (4)

‘Zwangerschap is mijn redding geweest’

‘Ik was verslaafd aan drugs en zat in de gedwongen prostitutie. Toen ontmoette ik de vader van mijn zoontje. Ik raakte heel onverwacht zwanger, op mijn 23e. Toen begon er een nieuw deel van mijn leven. Dat ik zwanger raakte, is mijn redding geweest. Ik denk dat ik – als ik niet zwanger was geworden – waarschijnlijk wel verder afgegleden was.

Via de verloskundige kwam ik in aanraking met VoorZorg. Eerst wilde ik er niets van weten. Ik dacht: er komt dan iemand bij je thuis en die gaat zich dan met jou bemoeien. Ik was bang dat ze dingen over mij zouden vertellen tegen de kinderbescherming of jeugdzorg. Maar dat gebeurde niet en nu ben ik blij met de hulp van Annemarie [red. Voorzorg-verpleegkundige]. Het viel allemaal best mee. Annemarie heeft mij nooit ergens toe gedwongen, ze hield altijd rekening met mij en ik kon altijd bij haar spuien als ik dat nodig had. Ik kreeg al snel het gevoel dat het wel goed zat. Nu is er gewoon iemand die mij kent, die veel van mij weet en bij wie ik nog steeds terecht kan (vanuit Voorzorg Verder).

‘Ik denk dat ik een stuk minder sterk zou staan zonder Annemarie. Ik twijfelde erg of ik wel een goede moeder zou zijn. Annemarie heeft mij vaak door haar opgenomen filmpjes laten zien hoe ik het doe als moeder. Dat hielp enorm, ik zag dat ik toch een echte moeder ben. Nu ben ik nog steeds weleens onzeker, maar ik heb Annemarie nog en dat is heel fijn.’

In gesprek met...

Annemarie Happee, Verpleegkundige VoorZorg

‘Iedereen mag iemand aanmelden’

‘Ik kreeg een aanmelding via Jets verloskundige. Zij vertelde mij over Jets situatie en vroeg me om te kijken of Jet voor VoorZorg in aanmerking zou komen. Toen hebben we elkaar leren kennen. Ik ga altijd eerst op kennismakingshuisbezoek om te zien wat zich allemaal afspeelt in het leven van een jonge zwangere. Niet iedere jonge vrouw die zwanger is komt namelijk in aanmerking voor VoorZorg. Als je een goed sociaal netwerk hebt, naar school gaat of een baan hebt, geen grote problemen hebt, dan red je het ook wel zonder ons.

VoorZorg duurt totdat het kind twee jaar oud is. Maar we doen nu een pilot met VoorZorg Verder en daar doet ook Jet aan mee. Dat betekent dat ik tot Jackson 6 is geworden- in een veel lagere frequentie dan voorheen- bij haar langskom. En dat zij mij tussendoor kan bereiken mochten er dingen spelen die op dat moment aandacht vragen.

In de praktijk worden jonge vrouwen aangemeld door de verloskundige, maar in principe mag iedereen iemand aanmelden, zelfs de aanstaande moeder. Maar dan moeten mensen natuurlijk wel weten dat dit programma bestaat.’

In gesprek met...

Marleen Sterker, projectleider Haagse Aanpak Perinatale Gezondheid, GGD Haaglanden

‘Perinatale sterfte Den Haag daalt’

‘Zo’n 10 jaar geleden zagen wij in Den Haag de slechte cijfers per wijk, daar moesten we iets mee. We hebben het toen opgepakt met de GGD en de gemeente en met mensen die in die wijken werkten, onder andere de JGZ. En we zijn gaan samenwerken met de Erasmus Universiteit. Daaruit is vier jaar later een platform ontstaan van mensen betrokken bij de geboortezorg.

Sinds 2008 is de perinatale sterfte in Den Haag gedaald. Of dat direct door onze “Haagse aanpak” komt, weten we niet. Het is een grotere daling dan in andere steden, dus we moeten wel iets goeds hebben gedaan.’

Janny Lubberts, jeugdverpleegkundige Centrum Jeugd en Gezin, Den Haag

‘Nog meer ziekenhuizen betrekken’

‘Vijf jaar geleden zijn wij gestart met een nazorgpoli voor te vroeg geborenen in het Juliana Kinderziekenhuis. Daar werken JGZ-artsen en kinderartsen samen met andere disciplines. We streven ernaar dat kwetsbare moeders en baby’s zo snel mogelijk uit het medische domein overgedragen worden naar het sociale domein. We doen het eigenlijk al heel goed in Den Haag, maar op stadsniveau moet de coalitie sterker worden, onder andere door meer ziekenhuizen erbij te betrekken.’

Jo Schlangen, wethouder Kerkrade

‘Kansrijke Start is dé mogelijkheid om de trendbreuk in gezondheidsverschillen te realiseren. In Limburg investeren we regionaal in een kansrijke start. Samen de regie pakken op preventie daar gaat het om voor een gezonde toekomstige generatie.’

Samen bouwen aan lokale coalities voor een kansrijke start!

Ruim 100 GIDS-gemeenten schreven zich al in voor de impuls Kansrijke Start. Moeder Jet onthulde samen met minister de Jonge, wethouders en lokale coalitiepartners een kaart van Nederland met daarop de gemeenten die meedoen.

Aanmelden impuls Kansrijke Start

GIDS-gemeenten die zich nog niet hebben aangemeld kunnen dat nog doen tot uiterlijk 1 november 2019 via onderstaande link:
Aanmelden impuls Kansrijke Start

Niet-GIDS-gemeenten kunnen zich via onderstaande link aanmelden als zij meer informatie willen ontvangen vanuit het stimuleringsprogramma.
Aanmelden informatie stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start

Bekijk hier de presentaties van de deelsesssies

Proeverij van interventies

Bereiken en betrekken

Crashcourse geboortezorg

Lokale coalities kansrijke start in de praktijk

Deze uitgave is gemaakt in het kader van het actieprogramma Kansrijke Start. Dit is een gezamenlijke uitgave van het ministerie van VWS en Pharos. Vanuit het actieprogramma draagt Pharos zorg voor het stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Bezoekadres
Parnassusplein 5 | 2511 VX Den Haag
Postadres
Postbus 20350 | 2500 EJ Den Haag
Telefoon 070 340 79 11
Telefax 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl
april 2019

Voor vragen over het actieprogramma Kansrijke Start kunt u mailen naar:
_dienstpostbuskansrijkestart (let op underscore)

Pharos is het landelijk expertisecentrum gezondheidsverschillen.
Meer informatie of een afspraak maken met de adviseurs van Pharos?
E: kansrijkestart@pharos.nl
T: 030 – 234 98 00
www.pharos.nl (zoekterm kansrijke start)